DOI: 10.36695/2219-5521.2.2020.31

УДК 346:338.49-021.131

Ю.В. ГЕОРГІЄВСЬКИЙ

*Юрій Валентинович Георгієвський, доктор юридичних наук, завідувач відділу Науково-дослідного інституту правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України, доцент Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого**

ORCID: 0000-0001-8014-7827

СУБ'ЄКТИ РОЗРОБЛЕННЯ ЄСІТС: ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ ЗАЛУЧЕННЯ ДЕРЖАВНИХ ТА ПРИВАТНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Запровадження в Україні електронного суду як одного з основних елементів електронної демократії набуло активного поштовху у зв'язку із ухваленням Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки¹, в якій одним із засобів підвищення ефективності правосуддя було визначено забезпечення широкого використання інформаційних систем для надання більшої кількості послуг «електронного правосуддя».

Зазначимо, що наведеною Стратегією сформовано необхідність створення в судах повноцінних інформаційних систем електронного менеджменту, у тому числі системи електронного документообігу та відстеження справ (до вищих інстанцій), електронних повідомлень, електронних викликів, електронного розгляду справ (у деяких випадках), електронних платежів, аудіо- та відеофіксації засідань, інформаційної системи внутрішньої бази даних, інформаційної системи законодавчої бази даних, удосконалення системи забезпечення рівного та неупередженого розподілу справ між суддями, зокрема, визначення судді та (або) складу колегії суддів на всіх стадіях судового провадження². 3 жовтня 2017 р. набув чинності Закон України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів»³, яким було передбачено відправлення правосуддя судами за допомогою Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (далі – ЄСІТС).

Незважаючи на те, що цьогоріч спливає строк реалізації Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки, Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система так і не запрацювала в Україні. Майже трирічна робота Державної судової адміністрації (далі – ДСА), що згідно з Положенням⁴ відповідає за забезпечення функціонування ЄСІТС та діяльність ДП «Інформаційні судові системи» (як її розробника, далі – ДП «ІСС») у напрямі розроблення ЄСІТС наразі представлена затвердженням Концепції побудови Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (наказ Голови Державної судової адміністрації України від 7 листопада 2019 р. № 1096⁵) та здійсненням тестування окремих модулів програми (зокрема, підсистеми «Електронний суд»).

Нагадаємо, що Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система мала запрацювати в Україні ще з 1 березня 2019 р.⁶, проте наразі діяльність щодо її розроблення перебуває на початковому етапі. Зміст відповіді ДСА на наш інформаційний запит⁷ засвідчив, що ДП «Інформаційні судові системи» систематично порушує строки виконання запланованих Концепцією етапів розробки ЄСІТС, чим позбавляє українське судочинство можливості ефективної реалізації своїх завдань та функцій в умовах актуалізації режиму соціального дистанціювання у зв'язку з протидією COVID-19 в Україні. Як ми зазначали в попередніх роботах, неготовність ДСА до забезпечення застосування режиму відеоконференцій для розгляду справ у зв'язку з відсутністю технічних можливостей ЄСІТС в умовах карантину «сприяли актуалізації ризиків незабезпечен-

© Ю.В. Георгієвський, 2020

* *Iurii Georgievskiy, Dr. hab. in Law, Head of the Department of Sectoral Innovative Development Legal Support of the Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development of the NALS of Ukraine, Associate Professor of Yaroslav Mudryi National Law University*

ня принципу верховенства права в Україні системою адміністративного судочинства, зокрема щодо таких його елементів, як законність, юридична визначеність, заборона свавілля та доступ до правосуддя»⁸.

У цьому зв'язку особливого значення набувають наукові дослідження, присвячені напрацюванню правових пропозицій з удосконалення господарської діяльності ДП «Інформаційні судові системи» щодо розроблення Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи в Україні. У науковому дискурсі можна знайти праці, присвячені аналізу концептуальних засад запровадження електронного правосуддя в Україні (роботи І. Ізарової, О. Бринцева, Н. Логінової, О. Шамрай, Н. Кушакової-Костицької) та особливостей запровадження ЄСІТС (напрацювання М. Гетманцева⁹, О. Берназюка¹⁰). Проте визначена наукова тематика поки не стала предметом системних досліджень українських правників.

Формулювання цілей статті. Нагадаємо, що в попередній праці нами вже було обґрунтовано нагальну потребу в пришвидшенні запровадження ЄСІТС та пропонувалося два напрями її оперативного розроблення. Перший напрям передбачає активізацію та модернізацію господарської діяльності ДП «Інформаційні судові системи» як «адміністративного монополіста» у розробленні ЄСІТС за рахунок кадрових, управлінських та організаційних рішень (збільшення кадрового потенціалу підприємства, підвищення рівня кваліфікації працівників, залучення фахівців, які створювали і наразі забезпечують функціонування інших інформаційних систем тощо).

Другий напрям мав на меті залучення Державною судовою адміністрацією України до виконання зазначеного державного замовлення на конкурсних засадах інших підприємств усіх форм власності, що спеціалізуються на розробленні, запровадженні та обслуговуванні інформаційних систем¹¹. Актуальність запропонованого нами напряму обумовлена приписами ст. 25 Господарського кодексу України, зокрема щодо зобов'язання держави підтримувати конкуренцію як змагання між суб'єктами господарювання, що забезпечує завдяки їх власним досягненням здобуття певних економічних переваг. Відповідно до змісту цієї статті органам державної влади, які регулюють відносини у сфері господарювання, забороняється приймати акти або чинити дії, що визначають привілейоване становище суб'єктів господарювання тієї чи іншої форми власності або ставлять у нерівне становище окремі категорії суб'єктів господарювання чи іншим способом порушують правила конкуренції¹². До того ж, нещодавня історія чеських програмістів¹³, які за вихідні безкоштовно розробили сайт з продажу квитків, на який профільне міністерство планувало виділити близько 16 млн євро протягом чотирьох років, засвідчує перспективність активного залучення приватних суб'єктів господарювання до виконання державних замовлень та підкреслює штучну ускладненість, що іноді має корупційне підґрунтя, щодо діяльності органів державної влади у цьому напрямі.

Метою даної роботи є порівняльний аналіз переваг та недоліків залучення державного підприємства «Інформаційні судові системи» та приватних суб'єктів господарювання до розроблення та запровадження ЄСІТС в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Створення ДСА України ДП «Інформаційні судові системи» з метою отримання прибутку від надання послуг з технічного, технологічного забезпечення створення та супроводження програмного забезпечення ведення автоматизованих систем (електронних баз даних) відповідає ст. 73 ГК України, п. 16 ст. 152 Закону України «Про судоустрій та статус суддів», ст. 6 Закону України «Про управління об'єктами державної власності», згідно з якими ДСА здійснює управління об'єктами державної власності, що належать до сфери її управління, і як суб'єкт управління має повноваження приймати рішення про створення, реорганізацію, ліквідацію підприємств, установ та організацій, заснованих на державній власності та належать до сфери її управління. До того ж, пп. 29, 35 п. 6 Положення про ДСА України конкретизовано повноваження ДСА України як суб'єкта управління об'єктами державної власності, що належать до сфери її управління.

Нагадаємо, що наказом № 99 «Про забезпечення створення і функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи» від 2 березня 2018 р.¹⁴ ДСА України визначила ДП «Інформаційні судові системи» адміністратором з побудови ЄСІТС та одержувачем бюджетних коштів на її створення. Варто зауважити, що дане підприємство має належне державне фінансування на розроблення ЄСІТС. Так, лише у 2019 р. на розробку ЄСІТС ДСА України ДП «ІСС» було виділено 45861,6 тис. грн бюджетних асигнувань, в тому числі, 34998,3 тис. грн – поточних видатків, 10863,4 тис. грн – капітальних видатків¹⁵. Штатна чисельність державного підприємства «Інформаційні судові системи» станом на травень 2020 р. становить 300 працівників¹⁶. Наведені дані засвідчують, що ДП «Інформаційні судові системи» має належний фінансовий, кадровий та виробничий потенціал для розроблення ЄСІТС. Окрім цього, його фахівці вже мають певний досвід роботи із системою, адже відповідно до вже згаданого наказу ДСА України від 2 березня 2018 р. № 99, ДП «ІСС» визначено адміністратором з побудови ЄСІТС та одержувачем бюджетних коштів на створення ЄСІТС з цього моменту.

Варто зазначити, що до переваг виконання ДП «ІСС» державного замовлення ДСА щодо розроблення ЄСІТС варто віднести потенційну можливість оперативного узгодження між замовником і виконавцем технічних умов проекту, вирішення робочих питань, що виникають у зв'язку з виконанням державного замовлення, управлінський вплив через підпорядкованість, в тому числі через функцію призначення та звільнення головою ДСА керівника ДП «ІСС». Це в сукупності обумовлює прогнозовану передбачуваність кінцевого результату – вірогідну узгодженість між запланованою Концепцією моделлю ЄСІТС та фактично створеною інформаційно-телекомунікаційною системою. Про це свідчить той факт, що саме ДП «ІСС» доручено відповідним наказом ДСА України розробити техніко-економічне обґрунтування ЄСІТС з урахуванням нової архітектури її побудови відповідно до Концепції побудови ЄСІТС, затвердженої наказом ДСА України від 7 листопада 2019 р. № 1096.

Серед недоліків виконання ДП «Інформаційні судові системи» державного замовлення зі створення ЄСІТС варто визнати, що ця діяльність здійснюється на підставі виключного права цього державного під-

приємства, наданого йому ДСА України без організації відповідного конкурсу, що суперечить ст. 10 Закону України «Про Національну програму інформатизації»¹⁷.

Як недолік може сприйматися і відсутність мотивації у співробітників підприємства виконати державне замовлення швидше, ніж це передбачено концепцією побудови ЄСІТС, та створити якісний інформаційний продукт. Фахівці державного підприємства отримують заробітну плату, обсяг якої може не залежати від строку та функціональної якості отриманого результату виконання державного замовлення, а тому вони потенційно можуть бути зацікавлені виконувати завдання довше.

Варто також зазначити, що недоліком виконання ДП «ІСС» державного замовлення ДСА України є те, що, незважаючи на фінансовий, кадровий та виробничий потенціал, дане державне підприємство не уникнуло залучення додаткових суб'єктів господарювання до виконання замовлення із розроблення ЄСІТС. Так, у 2018–2019 рр. ДП «ІСС» через процедуру відкритих торгів закупило послуги з розроблення програмного забезпечення на замовлення окремих підсистем ЄСІТС у Дочірнього підприємства «Е-консалтинг», ТОВ «Інтелект-Сервіс», ТОВ «Комп'ютерні інформаційні технології», ТОВ «ТРАНСЛІНК КОНСАЛТИНГ» на загальну суму 14575,6 тис. грн, а в подальшому через переговорну процедуру закупило у зазначених суб'єктів господарювання додатково послуги з доопрацювання програмного забезпечення на замовлення окремих підсистем ЄСІТС на загальну суму 12851,8 тис. грн.¹⁸

Варто зазначити, що застосування переговорних процедур публічних закупівель (конкурентного діалогу або переговорної процедури закупівлі), передбачених розділами V і VII Закону України «Про публічні закупівлі»¹⁹, проводиться, зокрема, в умовах неможливості визначення вимог до предмета закупівлі внаслідок його природи та складності; у разі, коли виконання відповідного договору про закупівлю передбачає використання нових інноваційних технологій, а також коли існує необхідність подальшого захисту прав інтелектуальної власності, *тобто в тих умовах, за яких має відбуватися розроблення ЄСІТС*. Зазначені процедури публічних закупівель є цілком зручними для замовника, адже дозволяють суб'єктивно визначати переможця процедури закупівлі. У той же час вони меншою мірою сприяють забезпеченню ефективного і прозорого здійснення публічних закупівель та створенню конкурентного середовища у цій сфері, ніж інші процедури закупівлі.

На наше переконання, передача ДСА України функції замовника з розроблення ЄСІТС Державному підприємству «Інформаційні судові системи» та наведені дані використання державних коштів у 2018–2019 рр. засвідчують неефективність організації роботи з розроблення ЄСІТС та невиправдане витрачання коштів державного бюджету. Наслідком такого стану справ є відсутність реального результату у вигляді розробленої і впроваджені Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи.

Залучення ДСА України до розроблення ЄСІТС на конкурсних засадах інших суб'єктів господарювання, які спеціалізуються на наданні інформаційних послуг (зокрема, послуг зі створення інформаційних і телекомунікаційних систем), теж потрібно розглядати з точки зору переваг та недоліків. Насамперед варто згадати, що відповідно до ст. ст. 10, 15 Закону України «Про Національну програму інформатизації», державні замовники мають визначати виконавців проєктів з інформатизації на конкурсних засадах, а такими виконавцями можуть виступати підприємства, установи, організації усіх форм власності. Зазначимо, що проєкт створення Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, яким передбачено широке впровадження інформаційних технологій у роботу судів, органів та установ системи правосуддя, а також автоматизація їх діяльності, тобто як інформаційної системи, має виконуватися як складова частина Національної програми інформатизації. У цьому зв'язку визначення виконавця проєкту розроблення ЄСІТС на конкурсних засадах та допуск до конкурсних процедур суб'єктів господарювання незалежно від форми власності відповідають вимогам Закону України «Про Національну програму інформатизації». Варто зауважити, що визначення виконавця державного замовлення на конкурсних засадах свідчить про обмеження «адміністративного монополізму» та сприяє конкуренції на ринку інформаційних технологій, що передбачено ст. ст. 18, 25 ГК України.

Підкреслимо, що при залученні потенційних виконавців державного замовлення з розроблення ЄСІТС доречним уявляється застосування таких конкурентних процедур публічної закупівлі зазначених послуг, як відкриті торги або торги з обмеженою участю. Ці процедури за встановленими Законом України «Про публічні закупівлі» приписами могли б сприяти розвитку добросовісної конкуренції, запобіганню проявам корупції у сфері публічних закупівель та як наслідок – економії бюджетних коштів.

Важливою перевагою залучення до виконання державного замовлення з розроблення ЄСІТС суб'єктів господарювання, які спеціалізуються на наданні інформаційних послуг, особливо приватного сектору, є їхня потенційна зацікавленість у найшвидшому отриманні прибутку, а отже, і в оперативному розробленні ЄСІТС. У цьому зв'язку в державному контракті (договорі) про надання інформаційних послуг з розроблення ЄСІТС (договорі про закупівлю в розумінні Закону України «Про публічні закупівлі») нам вважається доцільним передбачити такі умови оплати за фактично надані послуги, коли остаточні розрахунки здійснюватимуться ДСА України і лише після прийняття виконаного відповідно до умов державного контракту та тендерної документації завдання – створеної ЄСІТС, яка відповідатиме певним технічним вимогам і показникам якості. На нашу думку, це стимулюватиме суб'єктів господарювання акумулювати матеріально-технічні, інформаційні, людські, фінансові та інші ресурси цих суб'єктів та спрямовувати їх на оперативне та якісне виконання державного замовлення з розроблення проєкту інформатизації.

Серед недоліків залучення до виконання державного замовлення з розроблення ЄСІТС приватних суб'єктів господарювання варто зазначити ризики невчасного, неналежного надання або ненадання (відмови від надання) інформаційної послуги, тобто порушення виконавцем господарських зобов'язань, визначених державним контрактом (договором) і тендерною документацією. Зважаючи на такий ризик, нам вбачається доцільним:

а) передбачити в державному контракті (договорі) посилену господарсько-правову відповідальність виконавця у зазначених випадках порушення ним умов (відшкодування всіх збитків, штрафні санкції тощо);
б) зобов'язати виконавців державного замовлення надати відповідне співрозмірне до вартості державного замовлення (вартості предмета закупівлі) забезпечення належного виконання ними своїх зобов'язань за державним контрактом на весь час його дії.

Умовним недоліком залучення до розроблення ЄСІТС інших суб'єктів господарювання є те, що вони не будуть обслуговувати цю систему після впровадження, адже така функція має залишатися у віданні ДП «ІСС». Уявляється, що з цієї точки зору перевагу можуть мати такі суб'єкти господарювання, як ДП «Національні інформаційні системи» (що входить до сфери управління Міністерства юстиції України) та ДП «Документ» (що входить до сфери управління ДМС України), які наразі забезпечують обслуговування низки державних реєстрів (тобто інформаційних систем). Відповідно до Концепції з цими інформаційними системами, які перебувають в адмініструванні таких підприємств, передбачена взаємодія ЄСІТС.

Залучення до виконання державного замовлення з ЄСІТС на конкурсних засадах також передбачає ризики витоку і поширення інформації про особливості функціонування ЄСІТС, що може призвести до подальшого несанкціонованого втручання в систему, її окремі складові частини, псування системи, спотворення інформації, яка буде міститися в ЄСІТС після її впровадження.

Відповідно до Концепції для забезпечення належного рівня інформаційної безпеки у складі ЄСІТС має бути передбачено створення захищеного інформаційного середовища та обмін інформацією з обмеженим доступом між судами та іншими органами і установами системи правосуддя виключно через захищене середовище та захищену телекомунікаційну мережу²⁰. Усі компоненти ЄСІТС за своєю природою є інформацією з обмеженим доступом, що має відповідати вимогам комплексного захисту інформації (як технічного, так і криптографічного). У зв'язку з цим доречним уявляється забезпечення для цього інформаційного продукту відповідного режиму охорони і захисту вже на етапі організації конкурсу з відповідними застереженнями про це в тендерній документації та проекті державного контракту (договору) про надання інформаційних послуг з розроблення ЄСІТС.

Окрім цього, варто звернути увагу на те, що до участі у відповідному конкурсі можуть бути допущені суб'єкти господарювання, які мають ліцензію та відповідають певним вимогам, що, з одного боку, звужує коло потенційних виконавців, а з іншого, – сприяє мінімізації описаних вище ризиків. У даному контексті варто згадати про п. 8 ст. 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності»²¹, відповідно до якого надання послуг у галузі криптографічного захисту інформації (крім послуг електронного цифрового підпису) та технічного захисту інформації, за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України, підлягає ліцензуванню.

Відповідно до Правил забезпечення захисту інформації в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах²² виконавцем робіт зі створення системи захисту можуть бути суб'єкт господарської діяльності або орган виконавчої влади, який має ліцензію або дозвіл на право провадження хоча б одного виду робіт у сфері технічного захисту інформації, необхідність проведення якого визначено технічними завданнями на створення системи захисту. Якщо для створення системи захисту необхідно провести роботи з криптографічного захисту інформації, виконавець повинен мати ліцензії на провадження виду робіт у сфері криптографічного захисту інформації або залучати співвиконавців, що мають відповідні ліцензії.

Згідно з розділом першим Переліку послуг у галузі криптографічного захисту інформації (крім послуг електронного цифрового підпису) та технічного захисту інформації, господарська діяльність щодо яких підлягає ліцензуванню²³, до послуг у галузі криптографічного захисту інформації належить, зокрема, виробництво криптосистем і засобів криптографічного захисту інформації, їхнє постачання, налаштування, технічне обслуговування (супроводження), тематичні та експертні дослідження криптосистем і засобів криптографічного захисту інформації. Відповідно до розділу другого Переліку, до послуг у галузі технічного захисту інформації належить оцінювання захищеності інформації, тобто атестація комплексів технічного захисту інформації та експертні оцінювання у сфері технічного захисту інформації. При цьому суб'єкт господарювання для одержання відповідних ліцензій має відповідати кадровим, організаційним та технологічним вимогам, встановленим зазначеними Ліцензійними умовами.

Наведені вище умови не створюють перешкод для проведення конкурсу на виконання державного замовлення з розроблення ЄСІТС, а радше виступають захисним фільтром, що мінімізує комплекс ризиків – інформаційного витоку, технічної та технологічної спроможності, належного правового захисту тощо. Окрім цього, станом на 25 травня 2020 р. 199 суб'єктів господарювання в Україні мають ліцензії на провадження господарської діяльності з надання послуг у галузі криптографічного та технічного захисту інформації²⁴. Це, на наше переконання, свідчить про наявність відповідного потенціалу у виконанні замовлення з розроблення ЄСІТС як державними, так і приватними суб'єктами господарювання.

Висновки дослідження та перспективи подальших розвідок. Необхідність дотримання режиму соціального дистанціювання у зв'язку із запровадженням карантину нагально актуалізувала необхідність пришвидшення розроблення та запровадження в Україні Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи. Наявне «відставання» роботи у цьому напрямі ми пов'язуємо з низькою ефективністю господарської діяльності розробника ЄСІТС – ДП «Інформаційні судові системи», що наразі зберігає «адміністративну монополію» на розроблення цієї інформаційно-телекомунікаційної програми.

Аналіз організаційно-управлінських особливостей діяльності даного державного підприємства засвідчив, що воно має належний фінансовий, кадровий та виробничий потенціал для розроблення ЄСІТС, проте у зв'язку з відсутністю конкуренції фахівці підприємства невмотивовані у найшвидшому розробленні даного

продукту, а саме підприємство залучає додаткових суб'єктів господарювання до виконання замовлення, що фактично призводить до невиправданого та нерационального витрачання коштів державного бюджету.

Водночас нам вбачається перспективним залучення до розроблення ЄСІТС на конкурсних засадах інших суб'єктів господарювання (у тому числі приватних), які спеціалізуються на наданні інформаційних послуг. Виконання державного замовлення на конкурсних засадах свідчитиме про обмеження «адміністративного монополізму», сприятиме конкуренції та в підсумку активізуватиме розроблення і запровадження ЄСІТС. З метою запобігання ризикам невчасного, неналежного надання або ненадання інформаційних послуг із розроблення ЄСІТС, нам вбачається доцільним передбачити в державному контракті (договорі) посилену господарсько-правову відповідальність виконавця та зобов'язати надати співрозмірне до вартості державного замовлення забезпечення належного виконання своїх зобов'язань. Окремої уваги законодавця у разі залучення розробників ЄСІТС на конкурсних засадах потребує управління ризиками витоку і поширення інформації про особливості функціонування ЄСІТС, запобігання несанкціонованому втручання в систему, спотворенню інформації, що міститиметься в ЄСІТС після її впровадження. Правовий аналіз цього напряму становить перспективу для подальшого дослідження.

¹ Стратегія реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки : Указ Президента України від 20 травня 2015 р. № 276/2015. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/276/2015>

² Там само.

³ Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів : Закон України від 03.10.2017 р. № 2147-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2147-19>

⁴ Про затвердження Положення про Державну судову адміністрацію України : рішення Вищої ради правосуддя від 17.01.2019 р. № 141/0/15-19. URL : <https://ips.ligazakon.net/document/view/MUS31286>

⁵ Про забезпечення створення і функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи: наказ Державної судової адміністрації України від 07.11.2019 р. № 1096. URL : https://dsa.court.gov.ua/dsa/inshe/esits/N_1096_19

⁶ Щодо створення та забезпечення функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи: повідомлення Державної судової адміністрації України. *Голос України*. 2018. № 229 (6984). URL: http://www.golos.com.ua/edition_arc_hive/2018-12

⁷ Лист Державної судової адміністрації України від 18.05.2019 р. № інф. Г427-20-426/20.

⁸ Георгієвський Ю.В. Особливості адміністративного судочинства в умовах карантину, встановленого для запобігання поширенню в Україні COVID-19. *Публічне право*. 2020. № 1 (37). С. 29.

⁹ Гетманцев М.О. Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система: реальність і виклики сьогодення. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 4. С. 179–183.

¹⁰ Берназюк О. Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система: поняття та структура. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 6. С. 326–330.

¹¹ Георгієвський Ю.В. Пропозиції з удосконалення господарської діяльності ДП «Інформаційні судові системи» щодо розроблення ЄСІТС в Україні. *Право та інновації*. Науково-практичний журнал. 2020. № 2(30). С. 31–39.

¹² Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18, № 19–20, № 21–22. Ст. 144.

¹³ Інформаційне повідомлення «Чеські програмісти за два дні зробили безкоштовний сайт, на який уряд виділив 16 млн євро». URL : https://zaxid.net/u_chehiyi_programisti_bezkoshtovno_i_za_dva_dni_zrobili_sayt_na_yakiy_uryad_vidiliv_16 mln_yevro_n1496848 (дата звернення: 10.06.2020).

¹⁴ Про забезпечення створення і функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи: наказ Державної судової адміністрації України від 02.03.2018 р. № 99.

¹⁵ Лист ДП «Інформаційні судові системи» від 19.05.2020 р. № 2290/8/06-00-20.

¹⁶ Лист Державної судової адміністрації України від 15.05.2019 р. № інф. Г426-20-422/20.

¹⁷ Про Національну програму інформатизації : Закон України від 04.02.1998 р. № 74/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 27–28. Ст. 181.

¹⁸ Лист ДП «Інформаційні судові системи» від 22.05.2020 р. № 2370/6/10-30-20.

¹⁹ Про публічні закупівлі : Закон України від 25.12.2015 р. № 922-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2016. № 9. Ст. 89.

²⁰ Про забезпечення створення і функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи: наказ Державної судової адміністрації України від 07.11.2019 р. № 1096. URL : https://dsa.court.gov.ua/dsa/inshe/esits/N_1096_19

²¹ Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 02.03.2015 р. № 222-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2015. № 23. Ст. 158.

²² Правила забезпечення захисту інформації в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах : постанова Кабінету Міністрів України від 29.03.2006 р. № 373. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/373-2006-%D0%BF#Text>

²³ Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з надання послуг у галузі криптографічного захисту інформації (крім послуг електронного цифрового підпису) та технічного захисту інформації за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України : постанова Кабінету Міністрів України від 16.11.2016 р. № 821. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/821-2016-%D0%BF#Text>

²⁴ Лист Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України від 26.05.2020 р. № 01/03/04-1968

Резюме

Георгієвський Ю.В. Суб'єкти розроблення ЄСІТС: переваги і недоліки залучення державних та приватних підприємств.

У статті здійснено порівняльний аналіз переваг та недоліків залучення державного підприємства «Інформаційні судові системи» та приватних суб'єктів господарювання до розроблення та запровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи в Україні. «Відставання» від плану розроблення і запровадження ЄСІТС пов'язується з низькою ефективніс-

ттю господарської діяльності ДП «Інформаційні судові системи», що зберігає «адміністративну монополію» на її створення. Перспективним вбачається залучення до розроблення системи інших ліцензованих суб'єктів господарювання (у тому числі приватних) на конкурсних засадах. Запропоновано способи запобігання ризикам невчасного та неналежного надання інформаційних послуг з розроблення ЄСІТС та наголошено на необхідності управління ризиками витоку і поширення інформації про особливості її функціонування.

Ключові слова: Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система, електронний суд, господарська діяльність, приватні суб'єкти господарювання, державне підприємство «Інформаційні судові системи», витік інформації.

Резюме

Георгієвський Ю.В. Суб'єкти розробки ЄСІТС: переваги і недоліки залучення державних і приватних підприємств.

В статті представлено порівняльний аналіз переваг і недоліків залучення державного підприємства «Інформаційні судові системи» і приватних суб'єктів господарювання до розробки і впровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи в Україні. «Отставання» від плану розробки і впровадження ЄСІТС пов'язано з низькою ефективністю господарської діяльності ДП «Інформаційні судові системи», яке зберігає «адміністративну монополію» на її створення. Перспективним представляється залучення до розробки системи інших ліцензованих суб'єктів господарювання (в тому числі приватних) на конкурсній основі. Предложено способи запобігання ризикам несвоєчасного і неналежного надання інформаційних послуг по розробці ЄСІТС і відзначено необхідність управління ризиками витоку і поширення інформації про особливості її функціонування.

Ключевые слова: Единая судебная информационно-телекоммуникационная система, электронный суд, хозяйственная деятельность, частные субъекты хозяйствования, государственное предприятие «Информационные судебные системы», утечка информации.

Summary

Iurii Georgiievskiy. Entities of UJITS development: advantages and disadvantages of state and private enterprises involving.

The article provides results of a comparative analysis of the advantages and disadvantages of involving the state enterprise “Information Judicial Systems” and private entities to the development and implementation of the Unified Judicial Information and Telecommunication System in Ukraine. The “backlog” of the plan for the development and implementation of the UJITS is related to the low efficiency of economic activity of the state enterprise “Information Judicial Systems”, which maintains an “administrative monopoly” on the establishment of the UJITS.

Due to obtaining data about the activities of this state-owned enterprise, the author concludes that nowadays state enterprise “Information Judicial Systems” has an adequate financial, human and production potential for the development of the UJITS. At the same time, the author sums up that due to a lack of competition the company’s specialists are not motivated in the fastest development of this information and telecommunication product, and the enterprise involves additional entities to fulfill the state order, which actually leads to unjustified and irrational spending of state budget. In this regard, it is shown as perspective the involvement of other licensed business entities (including private ones) on a competitive basis to the development of the Unified Judicial Information and Telecommunication System.

Execution of the state order on a competitive basis will indicate the restriction of “administrative monopoly”, promote competition and ultimately intensify the development and implementation of the UJITS in Ukraine. In order to prevent the risks of untimely, improper provision or non-provision of information services for the development of the UJITS, the author considers it appropriate to envisage in the state contract (agreement) enhanced economic-law responsibility of the contractor and oblige to provide commensurate with the cost of the state order insurance of the proper execution of their obligations.

The legislator needs special attention in case of involvement to the UJITS developers on a competitive basis in managing the risks of leakage and dissemination of information about the peculiarities of the UJITS operation, prevention of unauthorized interference in the system, distortion of information contained in the UJITS after its establishment.

Key words: Unified judicial information and telecommunication system, electronic court, economic activity, private economic entities, state enterprise “Information judicial systems”, leak.